

Idara ya Usimamizi wa Vifaa

Mafunzo ya Usalama ya kila Mwezi Mwezi wa Kumi 2023

Meneja wa Mafunzo: Ronnie Allerkamp

Phone: 270-745-5403

Email: Ronnie.Allerkamp@wku.edu

Ajenda / Mada za Mafunzo

- Kuzuia Moto
- Majibu ya Zuiya Ghasia (VPR) Mpiga Risasi
- Vurugu na Uchokozi Kazini

WKU FIRE MARSHAL'S
Uwasilishaji wa Usalama Moto na Maisha

USALAMA NA KINGA YA
MOTO

MADA

- .Malengo ya mpango wa kuzuia moto**
- .Mkakati wa kuzuia moto**
- .Masuala ya utunzaji wa nyumba**
- .Vimimina vinavyo waka**
- .Atari za moto wa umeme**
- .Kazi za akiba ya mchana**

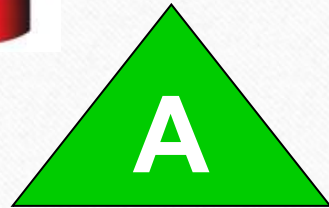
Mkakati wa kuzuia moto

- Moto lazima uwe na vitu vi 3 vyakuwasha na kudumisha mwako:
 - Mafuta
 - Joto
 - Oksijeni
- Mkakati wa msingi wa kuzuia moto ni kudhibiti au kutenga vyanzo vya mafuta na joto ili kuzuia mwako.

Ikiwa zote 3 azipo kwa idadi ya kutosha moto ahuta waka au moto ahutaweza kuwaka

Uainishaji wa Moto

Takataka

Kikama

Mbao

Mpira

Karatasi

Plastiki

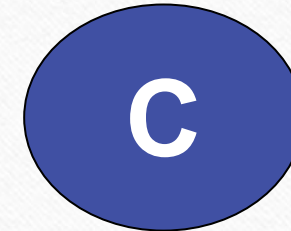

Vimiminika

Gesi

Grisi

Ga

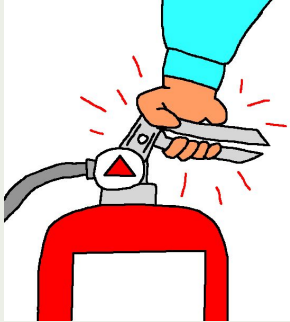
Vifaa vya umeme

Vifaa vya ofisi

Kompyuta

Ga

PROGRAMU YA P.A.S.S.

Kokota	Lenga	Bana	Finya
<p>① SHIKILIA KWA JUU KUKUTA RINGI (USALAMA) PINI</p> 	<p>② HANZA NYUMA MIGUU 8-10 LENGA MOTO TU</p> 		<p>③ FINYA LEVER NA UMWAGE KILA NGAMBO</p>

USAFISHAJI WA NYUMBA

- Usafishaji wa ndani mzuri in sehemu muhimu kwa ajili ya usalama wa kazi.
- Kwanini usafishaji mzuri wa ndani ni muhimu?
 - Ili kupunguza kiasi cha vifaa vinavyoweza kuwaka.
 - Ili kupunguza atari zakuwasha.
 - Ili kuhakikisha uokoaji wa dharura wa kazi.
 - Ili kuruhusu majibu haraka ya dharura.

Miongozo ya Jumla ya Utunzaji wa Nyumba

- Eneo za kazi, njia, njia za kutembea, ngazi/stairways, na vifaa vinapaswa kuwekwa wazi kwa nyenzo zisizo huru, takataka, chakavu, etc.
- Kamwe usiwai zuiya ngazi, sehemu ya kutoka wakati wa moto, vifaa vya dharura, au sehemu ya kukokeya kengele ya moto pamoja na vifaa.
- Epuka mkusanyiko wa takataka zinazoweza kuwaka kama karatasi, mbao, kadibodi, etc.
- Weka matumizi na uhifadhi wa vitu vinavyoweza kuwaka kwa kiwango cha chini
- Safisha ma miminiko inayo weza sababisha ajali kama grisi, mafuta, au maji haraka iwezekanazyo.

Vimiminika vinavyowaka

- Vimiminika vinavyo waka ni vyanzo vya kusababisha moto ana zipo karibu kila kazi.
- kwa uhakika ni mvuke unaotengenezwa na vimiminika vinavyoweza kuwaka .
- Ni muhimu kuelewa ni vifaa gani katika eneo yako ya kazi vina weza kuwaka au vinavyoweza kusababisha moto ili uweze kuzihifadhi vizuri na kuzitenga kutoka kwa vyanzo vya kuanzisha moto.

Usalama wa Moto-Maswala ya Umeme

- Hatari za umeme ndiyo sababu ya moto mwingi mahali pa kazi kila mwaka. Vifaa vya umeme vibaya au matumizi mabaya ya vifaa hutowa joto na cheche ambazo hutumika kama vyanzo vya kuwasha mbele ya vifaa vinavyoweza kuwaka.

Mifano ya hatari za kawaida za kuwaka:

- Mizunguko ya upakiaji wa kuzidia kiasi
- Matumizi ya vifaa vya umeme ambavyo avija hizinishwa
- kamba iliyo haribika au iliyo chakaa

Akiba ya mchana

wataalamu wa usalama wanapendekeza kufanya kazi zifuatazo za usalama mwanzo na mwisho wa wakati wa akiba ya mchana.

- **Angaliya na ubadilidhe betre kwenye kengele ya moshi na monoskidi kaboni**
 - badilisha kengele za moshi zilizo kuwa na umri wa zaidi ya miaka 10
 - Badilisha kengele za CO zilizo kuwa na umri wa zaidi ya miaka 5
- **Angalia kama vizima moto vina itaji ku chajiwa tena**
 - Ikiwa sindano iko kwenye rangi nyekundu ya geji ndo iliyo sehemu ya juu ya kizima moto inahitaji kuchajiwa upya

VIOLENCE

**UKATILI
WA CHUO:**

**KINGA
NA
MAJIBU**

Toleo la wafanyakazi

Wakufunzi:

- **Dr. David E. Oliver**
 - **WKU Director of Environment, Health & Safety**

- **Captain John Bailey**
 - **WKU Police Department**

LENGO:

Kutayarisha jumuiya ya kampasi ya WKU:

- **Kuelewa hatari zinazoletwa na vitendo vya ukatili**
- **Tambuwa vitisho vinavyo wezekana/ wasiwasi na jinsi ya ku ziripoti**
- **Boresha ufahamu wa hali ya mtu binafsi wa mazingira katika nyanja zote za maisha**
- **Tengeneza mpango waki binafsi wa kutekeleza ikiwa uta kabiliwa na vurugu**
- **Jua chaguo za mbinu za “kimbiya, fichama, pambana”**
- **kuwa na ufahamu wa uwezo wa kukabiliana na dharura za chuo kikuu na jamii**

UPEO:

Matoleo ya mafunzo yaliyoundwa kwaajili ya:

- **Wafanyakazi wa mafunzo**
- **Wafanyakazi**
- **Wanafunzi**

UKATILI UNAHOUSIANA NA CHUO

- Ainisho za ukatili
- Taratibu za ukatili
- Matarajio ya kihistoria

AINISHO ZA UKATILI

- Vitisho– (Maalum/Jumla)
 - Barua, Barua pepe, Mtandao wa kijamii, simu, iliyo andikwa kwenye ukuta, etc.)
- Ukatili wa nyumbani (ndani ya mahusiano)
 - Mabishano ya hali ya papo hapo (Rage ya barabara, etc.)
 - Mashambulizi ya makini yaliyo pangwa (yaku lenga mtu maalum)
 - Mashambulizi ya makini yaliyo pangwa (malengo ya nasibu)

NJIA ZA UKATILI

- Shambulio la mwili

- Piga ngumi, piga teke, luma meno, etc.

- Kemikali

- Pilipili ya kupuliza, Aside/Besi, Lye, Amonia, etc.

- Silaha iliyo boreshwa

- Mbao, Chuma, Furniture, Vifaa, etc.

- Silaha ya moto

- Bunduki ya mkononi, Bunduki ndefu

- Kisu

MTAZAMO WA KIHISTORIA

MTAZAMO WA KIHISTORIA

Maswali # 1

Vurugu shuleni ni jambo ya hivi karibuni?

Kweli Uongo

MTAZAMO WA KIHISTORIA

Swali # 1

Vurugu shuleni ni jambo la havi karibuni ?

Kweli **Uongo**

Vurugu katika shule za U.S. zime handikwa mapema mwishoni mwa miaka ya 1700

Mtazamo wa kihistoria

Swali # 2

Ni tukio gani baya zaidi ya vurugu shuleni nchini marekani kufikia sasa?

- A.** Columbine High School
- B.** Sandy Hook Elementary
- C.** Virginia Tech
- D.** University ya Texas
- E.** Zingine

Mtazamo wa kihistoria

Swali # 2

Ni tukio gani baya zaidi ya vurugu shuleni nchini marekani kufikia sasa?

- A.** Columbine High School
- B.** Sandy Hook Elementary
- C.** Virginia Tech
- D.** University ya Texas
- E.** Zengine

Jibu sahihi = E. Zengine

Tukio baya zalidi la vurugu shuleni hadi leo lilitokea ndani ya Bath, Michigan mwaka wa 1927

SHULE YA BATH CONSOLIDATED - MJI WA BATH, MICHIGAN MWEZI WA TANO, TAREHE 18, 1927

Andrew Kehoe

- Mkulima, mwanasiasa wa huko mwenye kinyongo
- Vilipuzi vilivyopandwa chini ya shule
- Mashambulizi yaliyo pangwa kwa zaidi miezi 6
- ½ pekee ya vipulizi vilipuliziwa
- 44 walifariki - 58 waliumiwa

VIRGINIA TECH – BLACKSBURG, VIRGINIA

MWEZI WA INNE, TAREHE 16, 2007

Seung-Hui Cho

- Mwanafunzi
- Ali piga wanafunzi 2 risasi katika ukumbi wa wanafunzi
- Badaye akaendelea kwenye mjengo wa madarasa na bila mpango aka piga wanafunzi na walimu risasi
- 32 walifariki - 17 waliumiwa

CHUO CHA ALABAMA– HUNTSVILLE, HUNTSVILLE – AL MWEZI WA 2, TAREHE 10, 2010

Amy Bishop Anderson

- Mfanyakazi– Amy Bishop Anderson
- Undergrad Northwestern / Ph.D Harvard
- Alianza kuwapiga wafanyakazi wenzake risasi kwenye kikao
- Risasi iliaribika na ikaruhusu wengine kutoroka
- 3 walifariki - 3 waliumiwa
- Historia ndefu na tabia za ajabu na vurugu:
 - Alimpiga kakayake risasi na kumuua (1986)
 - Alihisiwa kutuma barua za bomu (1994)
 - Alivamiyaka mlinzi wa mkaawa (2002)

MTAZAMO WA KIHISTORIA:

Mambo muhimu:

- Vitendo vya ukatili katika vyuo vikuu na shuleni siyo jambo geni
- Mzunguko wa habari wa 24/7 ume panuwa ufahamu wa matukio
- Hakuna “wasifu wa kawaida” ya wahalifu wa vitendo hivi
- Mbinu za kukabiliana na dharura zinaendelea kubadilika

MIPANGO YA KUZUIA

MIPANGO YA KUZUIA

- Sera ya silaha
- wajibu wa walimu na wafanyakazi wa mafunzo
- Uelewa wa hali/uchunguzi
- Ushirikiano wa kuingia kati
- Taratibu za kuripoti

SERA YA SILAHA YA WKU...

POLICY & PROCEDURE DOCUMENT

NUMBER: 0.2021

DIVISION: President

TITLE: Deadly Weapons / Destructive Devices Policy

DATE: September 2012
July 27, 2012 (Amended)

Approved by: Board of Regents

Issued by: President

I. Purpose and Policy

Possession, concealed or otherwise, use or storage of firearms, explosives, dangerous chemicals or other dangerous weapons or the brandishing of any weapon or any other object in a manner that creates an immediate or potential danger to the health, safety, or property of the University, its employees, students, or visitors, on campus or at any off-campus facility owned, leased, or operated by the University, including University housing.

The owner of a private vehicle is prohibited from possession or storing a weapon in the vehicle when the vehicle is parked on University property, including privately owned and operated on campus or at any off-campus facility owned, leased, or operated by the University, subject to the exceptions noted in Section II below.

It is the policy of the University:

This policy shall not apply to the following:

The owner of a private vehicle parked or operated either on campus or at any off-campus facility owned, leased, or operated by the University:

- Who possesses a valid license to carry a concealed deadly weapon pursuant to KRS 237.110; and,
- Who stores or keeps a weapon in that vehicle, shall not be in violation of this policy.

- The owner of a private vehicle parked or operated either on campus or at any off-campus facility owned, leased, or operated by the University:

- Who **does not** possess a valid license to carry a concealed deadly weapon pursuant to KRS 237.110; and,

- Who stores or keeps a weapon in that vehicle in an enclosed container, compartment, or storage space installed as original equipment in the vehicle by its manufacturer, including but not limited to a glove compartment, center console, or seat pocket, shall not be in violation of this policy.

- Police officers directly and currently employed by a city, county, state, or the Federal Government. Such officers must carry appropriate identification at all times and must produce identification upon request of University officials or law enforcement officers. Nothing herein shall be construed as granting a general exception for retired or former law enforcement officers.

- ROTC equipment and chemicals retained, owned, and controlled by the University as part of the education program or curriculum of the University.

The WKU Chief of Police may, in his/her sole discretion, exempt this policy in writing for the convenience of the University, at his/her sole discretion.

An individual may request an exception to this policy. A request for exception must be made in writing to the WKU Chief of Police prior to the weapon being possessed or stored as stated herein. Any exception to this policy must be in writing with signature approval of the WKU Chief of Police and will be allowed only if it is in the best interest of or for the convenience of the University.

All exceptions shall clearly identify the weapon, shall be granted for specified stated reasons and shall be for a limited duration, in no event longer than 90 days.

The exception document and picture identification of the holder of the exception shall be carried and/or kept at all times with the weapon and must be produced immediately upon the request of the University, its employees, or visitors for immediate removal. Failure to produce these documents shall constitute a violation of this policy.

II. Sanctions For Violation Of Policy

Any University faculty violating this policy shall be guilty of misconduct, subject to disciplinary action up to and including termination or dismissal for cause from the University, under procedures of the University outlined in the Faculty Handbook.

Any University employee violating this policy shall be guilty of misconduct, subject to disciplinary action up to and including termination, under procedures of the University outlined in the University's Personnel Policies and Procedures.

Any University student determined to have violated this policy is guilty of misconduct subject to disciplinary action up to and including dismissal/expulsion from the University, under procedures of the University outlined in the Student Handbook.

Any visitor violating this policy shall be subject to immediate removal from campus property and/or facilities, as defined herein, and any other remedies or rights available to the University under civil or criminal law.

Wa polisi pekee ndio wanaweza kubeba silaa/risasi kwenye mtu wao kwenye mali ya chuo kikuu

Raiya waliyo au wasiyo kuwa na leseni halali ya ubebabi wa risasi/silaha uliyofichwa wabaokizi maitaji ya kisheria yaku

miliki silaha wanaweza kuwa na risasi ndani ya magari yao kwenye maali ya chuo kikuu, mradi wanafuata mahitaji fulani

ya uhifadhi

NAFASI YA WAFANYAKAZI WA WKU

Katika kuzuia ukatili

UFAHAMU WA HALI

TABIA AU MASHARTI

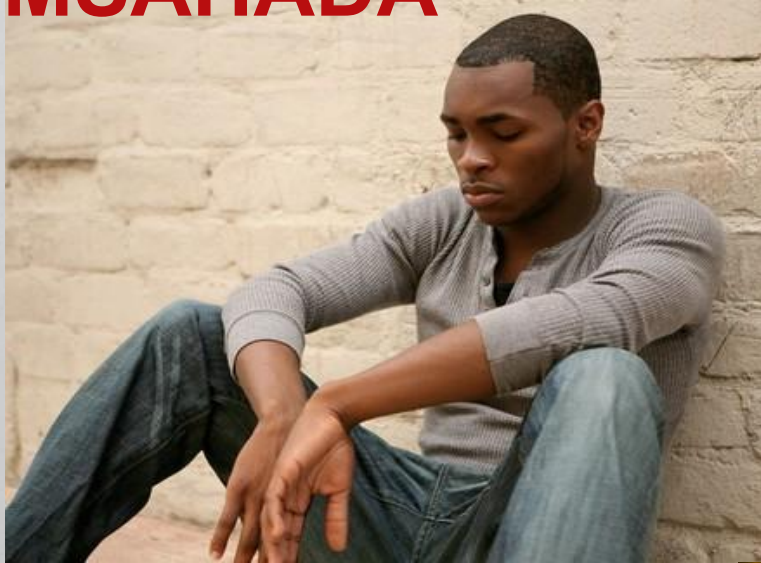
ILO UTUFANYA TUWE NA SHIDA...

UFAHAMU WA HALI YA MASHARTI.....

UFAHAMU WA HALI.....

TABIA AMBAZO ZINAWEZA KUHASHIRI KUITAJI MSAHADA

NANI WA KUPIGIA SIMU NA KWANINI?

Ikiwa mtu yoyote anaonesha tabia kama vile hasira kali ya kihisia, kujiondoa kwa shughuli za kawaida, na mengine zaidi., wasiliana na msimamizi wako

Kwa ajili ya waajiriwa wa WKU

Ushauri wa upimaji wa WKU

- Simu 270-745-3159
- www.wku.edu/heretohelp
- Mjengo wa Potter Hall, namba ya chumba 409
- Baada ya masaa, wukendi, na likizo wasiliana na polisi wa WKU 270-745-2548

Kwa ajili ya waajiriwa wa Sodexo

LifeWorks

- Simu 270-745-3159
- www.LifeWorks.com

NANI WAKUPIGIA SIMU NA KWANINI?

- Ikiwa mwanafunzi anatishia; kutoa vitisho vya kimwili au maneno, piga simu kwa kitendo cha polisi cha WKU
- Pigia 911 kama kuna dhaarura
- Ambao sio ya dharura: 270-745-2548
- Mstari wa kidokezo wa siri: 270-745-8773
- www.wku.edu/police
- 1603 Avenue of Champions

© Youtube

WKU *Environmental Health & Safety*

If you **See** something,
Say something.

Report unattended bags, unusual behavior or suspicious activity
to WKU Police at **(270) 745-2548** or use the WKU Police
confidential tip line at **(270) 745 8773**.

Send Screenshots of suspicious social media activity to
wkupolice@wku.edu

NINI CHA KURIPOTI

Yesterday the School In Newark had its day
Sam Acker ~~will~~ will have his day as well
One of these days I will get picked to that
Point and In Return be generous.

"It is NOT just that matter
But
Victory"
4-30-4514

NINI CHA KURIPOTI?

Machapisho ya mitandao ya kijamii

Instagram

Snap Chat

Yic Yak

Twitter

Facebook

NINI CHA KURIPOTI

- Machapisho kwenye mitandao yakijamii yanapaswa kuripotiwa haraka iwezekanavyo....
- Picha za skrini zinapaswa kuhifadhiwa au piacha ipigwe na kamera nyingine
- Usitupilie mbali machapisho yoyote ya kutisha au ya kutatanisha kwenye mitandao ya kijamii

MAJIBU YA TUKIO LA KIKATILI

- Juwa chaguo zako
- Ripoti matukio yanayoendelea
- Majibu za huduma za dharura

TAARIFA ZA KUTO WA KWA OPERATOR WA 911

- Eneo la tukio
 - Mjengo
 - Sakafu
 - Mjengo/sehemu ya jengo
- Idadi ya watu wanao husika

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

Maelezo ya kimwili ya wapiga risasi

Mwanaume/Mwanamke

Urefu

Mjengo wa mwili

Kabila

Koti/Shati – Rangi& Ahina

Suruali

Viato

Aina ya silaha

Vipengele vingine vya kutofautisha

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

Maelezo ya kimwili ya wapiga risasi

Mwanaume/Mwanamke	- Male
Myaka	- 30 au40
Urefu	- 5'3"
Mjengo wa mwili	- Katikati
Kabila	- Mweupe
Nywele	- Imekatwa fupi
Koti/Shati	-Flannel ya Plaid ya Bluu - isiyo ingizwa ndani ya suruali
Suruali	- Jeans ya blu inayofifia
Viato	- Viatu vya tesini vyeusi
Aina ya silaa	- Risasi ndefu
Vipengele vingine vya kutofautisha	-

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

Maelezo ya kimwili ya wapiga risasi

Mwanaume/Mwanamke	- Male
Umri	- Haijulikani
Urefu	- 6'0"
Mjengo wa mwili	- Kubwa
Kabila	- Mzungu
Nywele	- Hazijulikani
Koti/Shati	- Hoodie Nyeusi w/ na Kofia Juu
Suruali	- Tan
viatu	- Viatu vya tesini vyeusi
Aina ya silaha	- Risasi ndefu
Vipengele vingine vya kutofautisha	- Lanyard nyekundu kwa mfuko wa kulia

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

Namba na ahina ya silaha mabaya mpiga risasi anatumia

Risasi ya mkononi

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

Namba na ahina ya silaha mabayo mpiga risasi anatumia

RISASI

BUNDUKI

RISASI NDEFU

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

IDADI YA WATU WALIOPIGWA RISASI

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

**Ukubwa wa haraka juu ya
mazingira**

**chum
ba
112**

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

**Ukubwa wa haraka juu ya
mazingira**

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

- Eneo na aina ya tukio?
- Idadi ya watu binafsi?
- Maelezo ya kimwili ya watu binafsi?
- Idadi na aina za silaha?
- Idadi ya watu waliopigwa risasi?

**Room
112**

TAARIFA ZA KUTOWA KWA OPERATOR WA 911

- Eneo na aina ya tukio?
- Idadi ya watu binafsi?
- Maelezo ya kimwili ya watu binafsi?
- Idadi na aina za silaha?
- Idadi ya watu waliopigwa risasi?

MATENDO YAKO KATIKA HALI HALISI YA MPIGA RISASI

Kimbia....

Fichama...

Pigana..

KIMBIYA...

Ondoka kwa kutumia njia yoyote inayopatikana...

Ukiwa inje hadharishe watu wajiepushe na eneo la hatari

FICHAMA.....

- Fichama katika eneo lisilo onekana kwa mpiga risasi
- Funga mlango au zuia kuingia kwa maficho yako
- Nyamazisha simu yako
(Ikiwa ni pamoja na hali ya mtetemo) na ukae mkao wa kutulia

FICHAMA...

Unda vizuizi vya kuingia

Funga milango
kuanza kwa
darasa

Kama milango ahiwezi kujifunga, tumia mikaba, kamba za kompyuta, etc. kufunga vifaa au kufunga kitasa/mpini wa mlango ili kuzuia mlango usifunguke

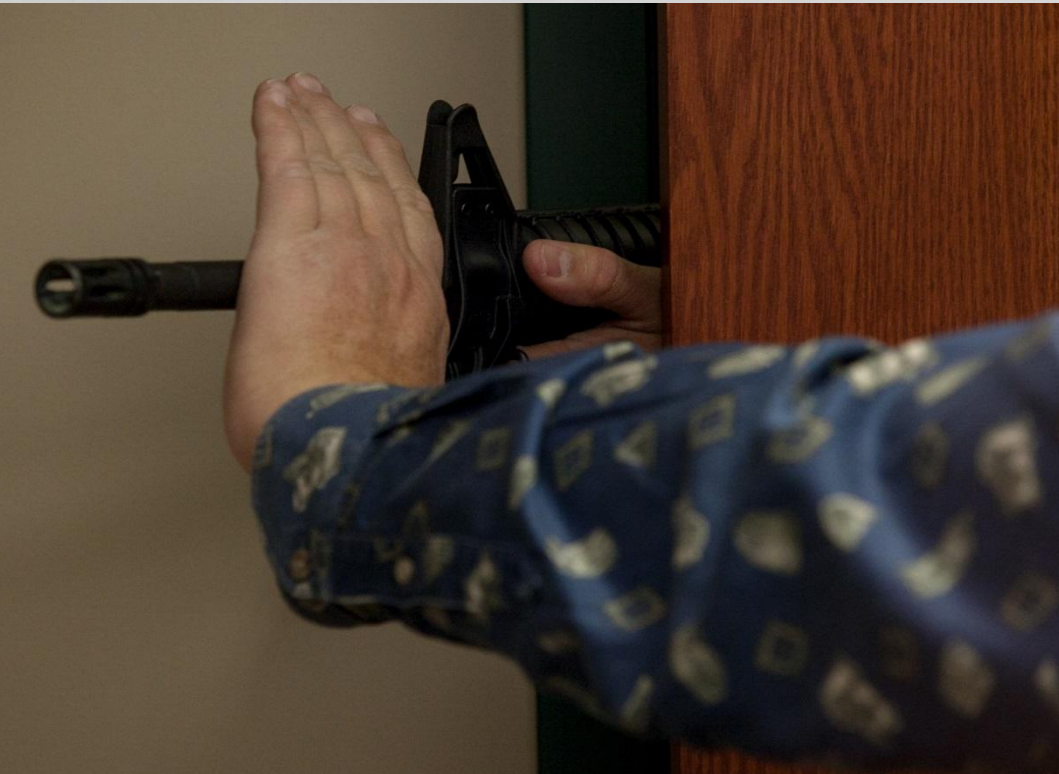
PIGANA....

- Pambana tu kama sululu la mwisho na wakati maisha yako yapo hatarini
- Jaribio la kumlemaza ampiga risasi
- Tenda kwa nguvu ya kimwili iwezekanavyo (pigana kwa nguvu)
- Kuboresha silaa au kutupa vitu kwa mshambuliaji
- Jitolee kwa matendo yako...maisha yako yanategemea hilo
- Msada unaweza kuja ndani ya sekunde tatu tu... **enelea kupigana!**

PIGANA...

PIGANA

MBINU ZA POLISI... MAOFISA WATAFANYA NINI.....

- Maafisa wa kwanza kufika wana lengo moja:
Kutafuta na kuondoa tishio
- Wanaweza kuwa wanavaa sare au nguo za kwaida lakini nao wata kuwa na fulana na beji za kuonyesha
- Maofisa wa kwanza hawatasimama kusaidia walio jeuriwa
- Maafisa wengine wataingia pamoja na wafanyakazi wa EMS haraka iwezekanavyo kutibu na kusafisha majeraha

Maafisa wakifika...

- Kaa mkao wakutuliya na ufuate maelekezo
- Angusha vifaa ambayo viko mikononi mwako (i.e., begi, jaketi)
- Pandisha mikono juu na ufunguwe vidole
- Weka mikono maali ambapo inaonekana wakati wote
- Epuka harakati za haraka kuelekea maafisa
- Epuka ku nyoosheana vidole, kuomboka au kulalamika
- Usiulize maswali wakati wa mchakato

Maafisa wakifika

MATENDO YA BAADA YA TUKIO

Msaada wa tukio

- Ufafanuzi wa mkazo wa tukio muhimu
- Ushahuri - kupona kwa muda mrefu
- Usaidizi mkubwa wa chuo kikuu

MATENDO YA BAADA YA TUKIO

Kuunga mkono uchunguzi

- Shirikiana na maafisa wa polisi na chuo kikuu
- Andika uchunguzi muhimu/ukweli
- Kuwa mvumilivu

Vurugu za Kazini

Chuo cha Western Kentucky

VURUGU KAZINI

Vurugu za kanizini ni nini?

- Mawasiliano yoyote yaki makusudi au ya kimwili ambayo husababisha mtu kuogopa usalama wake binafsi, usalama wa familia yake, marafiki zake, wafanyakazi wenzake, na/au mali yake
-

Mifano:

- Kutishia mtu mwingine kimwili au kwa maneno
 - Kuharibu mali kwa makusudi
 - Kunyanyasa, maoni ya vitisho au matusi, mazungumzo, simu, barua, barua pepe, au mawasiliano mengine ya mdomo/maandishi
 - Kunyemelea
 - Kutishia mazara ya kimwili
 - Kuchochea na/au kuhimiza tabia ya ukatili ya wengine
 - Kutetea umiliki haramu na/au matumizi ya silaha na mabomu
 - Kutishia au kujaribu kujihuwa
-

Tishio ni nini?

Tishio ni usemi wa nia ya kusababisha madhara ya kimwili au kiakili kwa mtu mwingine

Vitisho vya kimwili

- “Ukimwambiya mtu yoyote kuhusu hii nitakuua”
- “Angalia mgongo wako” ;
“Utajuta”
- “Itakuwa aibu kitu kikitokea mmoja wa watoto wako”

Madhara ya akili*

- “wewe ni mjinga sana”
- “Hakuna mtu anayekupenda”
- “Watu huzani una wazimu—hakuna anaye kusikiliza”
- “Wewe ahuna mtu”

*Hukufanya ujihisi umeshushwa na ahufai. Hutumia matusi shutuma zisizo na msingihili kukufanya ujisikiye vibaya

Tabia ya Ukatili

Inajumulisha tishio lolote la kimwili na/au bila silaha ambazo mtu mwenye akili timamu ange tafsiri kuwa zinaweza kuwa na vurugu

Mashambulizi ya kimwili

- Mgusano wa kimwili usio takiwa, wenye uhadui na mtu mwingine
- Kupigana, teke, na kurusha vitu

Tabia ya kuvuruga

Usumbuaji, uingiliaji au uzuiaji wa utendaji wa kawaida wa kazi au shuguli

- Kupiga kelele
- Kutumia lugha chafu
- Kufunga mikono au ngumi
- Kuwatusi wengine kwa maneno
- Kukataa maombi yanayo faa ya kitambulisho

Vitisho

- Kuntisha mtu ili afanye au asifanje kwa njia ya vurugu au usaliti
- Kujenga hisia ya hofu au kutostahili kwa mtu mwingine
- Mifano:
- Kuangalia kwa uadui
- Kupuuziwa unapoomba msaada
- Kupigiwa kelele au kuwekwa chini
- Lengo la uvumi wa uongo na uvumi
- Kujaribu kugeuza wafanyakazi wenzako dhidi yako

Kunyemelea

Kujiusisha na mwenendo wa kimakusudi unaoelekezwa kwa mtu mahususi, ambayo inatisha sana, sumbuwa, inatisha, au kunyanyasa mtu yoyote, ahina lengo halali, na ingesababisha mtu mwenye akili timamu apate msongo wa mawazo.

Ishara za Onyo CLIP

Ukiona muundo wa tabia, kama zile zilizo horodheshwa hapa chini, tafadhali wasiliana na msimamizi wako na/au HR

- Hukerwa na matukiyo ya juzi (ya kazini au ya kibinafsi)
- Mabadiliko makubwa ya hivi karibuni katika tabia na kuonekana
- Imeondolewa hivi karibuni kutoka kwa shuguli za kawaida, marafiki, familia, wafanyakazi wenza
- Changamoto/inapinga mamlaka
- Hulaumu wengine kwa matatizo katika maisha/kazi
- Mapenzi yasiyo pendeza ya kimahaba
- Ana vutiwa na silaha

Ishara za Onyo (cont.)

Mtazamo

- Ametengwa au mpweke
- Kimaadili bora, kujiesabia haki
- Anaisi kuwa ana haki ya kupata haki maalum na sheria hazitumiki kwake
- anahisi kuzurumiwa, kudhalilishwa; anataka kulipiza kisasi
- Anaamini kuwa hana chaguo au chaguzi zakuchukuwa hatua isipokuwa vurugu

Unaweza kufanya nini ili kuzuiya vurugu mahali pa kazi

Ukigundua mfanyakazi mwenza anaonesha muhundo wa tabia hizi, tafadhali mwambiye msimamizi au HR

Ripoti zote zitachunguzwa na watu wengi katika usimamizi na ukweli utabainishwa kabla ya hatua yoyote kuchukuliwa

hakuna yeyote anaye ripoti tukio au mtu kwa nia njema ataadhibiwa ikiwa ripoti iyo itabainika kuwa siyo kweli; hata hivyo, ikiwa ripoti itapatikana kuwa imefanywa kwa nia ovu kwa mtu mwingine, basi mtu aliye ripoti atapewa adhabu

Kisha nini kinatokea?

- HR na wasimamizi wengine watafanya uchunguzi kamili kuhusu ripoti hiyo
- Ikiwa akuna kitendo cha unyanyasaji kilichotokea na nitabia tu zinazo ripotiwa, kwanza tuta tafuta usaidizi kwa mfanyakazi kupitia huduma za hushahuri nasaha

Uvumilivu sifuri

- Baada ya kukamilika kwa uchunguzi rasmi, ikiwa kuna ushahidi wa kuunga mkono kwamba mtu amefanya ahina fulani ya vurugu mahali pa kazi, hatua za kinidhamu zitachukuliwa
- Kiwango cha hatua za kinidhamu kitategemea ukali wa hatua (hangalia sera ya HR 80-105; hadi na kujumlisha kukomesha, hata juu ya kosa ya kwanza)

Sera ya HR ya WKU 4.8051

- Kusudi: washirika wa timu wanapaswa kuongeloeshwa na:
 - Ukarimu wa kawaida
 - Heshima
 - Utaalam
 - Huru kutokana na vitendo au vitisho vya vurugu
-

SERA ZA UKATILI MAHALI PA KAZI

WKU:

<https://www.wku.edu/facilities/safety-training/wku-workplace-violence-policy.pdf>

SODEXO:

<https://www.wku.edu/facilities/safety-training/sodexo-workplace-violence-policy.pdf>

Angalia mafunzo

Tafadhali kamilisha hiki kijitali [‘Check on Learning’](#)
kuhakikisha umwmaliza mafuzo haya.

<https://forms.gle/4XoCTxJ7QfJ9Noqx5>

QUESTIONS can be emailed to
Ronnie.Allerkamp@wku.edu

